

11. Bölüm

ADÖLESAN GEBELİKLER

Serap HİRA¹
Nursan ÇINAR²

1. ADÖLESAN GEBELİK TANIMI VE YAYGINLIĞI

Adölesan gebelik tanımına baktığımızda 10-19 yaş arasındaki resmi-resmi olmayan ilişkiler sonucunda meydana gelen gebelikleri ifade etmektedir. Tüm dünyada ciddi bir halk sağlığı sorunu olarak varlığını devam ettirmekte olan 10-19 yaşlar arasındaki gebelikler farklı zamanlarda farklı coğrafya ve ülkeler de önemini devam ettirmektedir. Dünya Sağlık Örgütü verilerinde adölesanların genel olarak nüfus dağılım oranları %30 olmakla beraber %90'ından fazlası gelişmekte olan ülkelerde ve az gelişmiş ülkelerde yaşamaktadır. Gelişmiş ülkelerde de evlilik öncesi meydana gelen cinsel birliktelikler, bunun sonucunda yaşanan istenmeyen gebelikler ve isteyerek yapılan düşükler daha fazla görülmektedir. Adölesan gebelikler İngiltere'de %26 oranında, Amerika'da 1990'lı yıllardan sonra azalma görülse de oran %63 olarak bildirilmektedir. Ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerde kültürel yapı ve gelenekler ile ilişkili erken yaş evlilikleri ve bunun sonucunda oluşan gebeliklere daha sık rastlanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün raporlarına göre gelişmekte olan ülkelerde her yıl 15-19 yaşlar arasında yaklaşık 21 milyon kız çocuğu, 15 yaş altında 2 milyon kız çocuğunun gebelik yaşadığı, doğum oranına baktığımızda da 15-19 yaşlar arasında yaklaşık 16 milyon, 16 yaş altında ise iki buçuk milyon kız çocuğu-

¹ Uzm. Hemşire, Sakarya Serdivan İlçe Sağlık Müdürlüğü, Ketem ve Açıp Merkezi, serap_89-@hotmail.com

² Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., ndede@sakarya.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Hıra S. Adölesan Annelerin Bebek Bakımı Hakkındaki Özgüvenleri İle Annelik Memnuniyeti Arasındaki İlişkinin Ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2019. (Danışman: Prof. Dr. Nursan ÇINAR).
2. Çınar N, Hıra S. Adölesan Annelik. J hum rhythm 2017;3(1):15-19
3. World Health Organization (WHO): WHO Guidelines on Preventing Early Pregnancy and Poor Reproductive Outcome Among Adolescents in Developing Countries. Geneva: WHO; 2011
4. United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF). Child Marriage, 2018. <https://data.unicef.org/topic/child-protection/child-marriage/> (Erişim Tarihi: 10.03.2021).
5. Anık Y, Ege E. Erken Evlilikler ve Adölesan Gebeliklerde Hemşirelik Yaklaşımı. Çelebioğlu A, Adölesan Sağlığı ve Hemşirelik Yaklaşımları. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2019; S.46-55.
6. World Health Organization (WHO): Monitoring health fort he SDGs, sustainable development goals. Geneva: Word Health Organization (WHO); 2018. S. 36 <http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272596/9789241565585-eng.pdf?ua=1> (Erişim tarihi:03.03.2021).
7. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). İstatistiklerle Çocuk, 2017. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27596> (Erişim Tarihi: 05.04.2021).
8. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Ankara, Türkiye 2013; syf: 72
9. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Ankara, Türkiye 2018; syf: 53
10. Serhatoğlu Göncü S, Kaya N, Ebelik Hizmetlerinde Adölesan Gebeliklere Etik Yaklaşım. HSP 2018;5(3): 503-508 DOI: 10.17681/hsp.411926
11. Uzun Kara A., Orhon Şimşek F. (2013). Adölesan Gebeliklerin Anne ve Bebek Sağlığına Olan Etkileri. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası 2013, 66(1)
12. Şirin F. Adölesan Yaşta Doğum Yapan Kadınların Gebelik, Doğum ve Doğum Sonu Döneme İlişkin Özellikleri. İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. 2016. (Danışman Yrd. Doç. Dr. Filiz Okumuş)
13. Şolt, A. ve Yazıcı, S. Adölesan Gebelikler. HSP 2015,2(2):241-248
14. Pekcan H, Halk Sağlığı Temel Bilgiler. 2015;1. Cilt, syf. 486.
15. Türk Medeni Kanunu Kanun Numarası : 4721
16. Chandra-Mouli V, Camacho AV, & Michaud PA. WHO guidelines on preventing early pregnancy and poor reproductive outcomes among adolescents in developing countries. Journal of Adolescent Health. 2018;52(5), 517-522.
17. Keskin U, Kıncı FM. Adölesan Dönemi ve Gebelikler. Aydoğan Ü. Editör. Adölesan Sağlığı ve Sorunları 1. Ankara: Türkiye Klinikleri. 2018; S. 33-8
18. Ganchimeg T, Ota E, Morisaki N, Laopaiboon M, Lumbiganon P, Zhang J, ... & Vogel JP. Pregnancy and childbirth outcomes among adolescent mothers: a World Health Organization multicountry study. BJOG: An International Journal of Obstetrics & Gynaecology. 2014, 121(s1), 40-48.
19. Aydın D. Adölesan Gebelik Ve Adölesan Annelik. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2013;16:4
20. Kovavisarach E, Chairaj S, Tosang K. Asavapiriyanont S. Chotigeat U. Outcome Of Teenage Pregnancy in Rajavithi Hospital. J Med Assoc Thai. 2010; 93(1): 1-8
21. Çınar N, Menekşe D. Affects of Adolescent Pregnancy on Health of Baby. SRL Pediatr Neonatal Care. 2017;3(1): 012-016.
22. Dünya Sağlık Örgütü 2017. Erişim Adresi:<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs364/en/> Erişim Tarihi: 15.04.2021.

23. Goossens G, Kadji C, Delvenne V. Teenage Pregnancy: A Psychopathological Risk for Mothers and Babies. *Psychiatria Danubina*. 2015;27(1): 499-503.
24. World Health Organization. Adolescent pregnancy. Accessed 1 November 2014. Available from: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs364/en/> (Erişim Tarihi: 06.03.2021).
25. Sedgh G, Finer LB, Bankole A, Eilers MA, & Singh S. Adolescent pregnancy, birth, and abortion rates across countries: levels and recent trends. *Journal of Adolescent Health*. 2015; 56(2), 223-230.
26. Brosens I, Muter J, Gargett C, Puttemans P, Benagiano G, & Brosens JJ. The Impact of Uterine Immaturity on Obstetrical Syndromes During Adolescence. *American Journal of Obstetrics and Gynecology* 2017 Nov;217(5):546-555.
27. Güzel Aİ, Tokmak A, Üstün YE. Adölesan Gebelikler. Zekai Tahir Burak Kadın Sağlığı Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Jinekoloji - Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi. 2016; Volume:13, Sayı:1, Sayfa: 28 – 31
28. Dinwiddie KJ, Schillerstrom TL, Schillerstrom JE. Postpartum depression in adolescent mothers. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology* 2017;1-8
29. Melekoğlu R, Evrüke C, Kafadar T, Mısırlıoğlu S, Büyükkurt S, Özgünen FT. Perinatal Outcomes of Adolescent Pregnancy. *Journal of Turkish Society of Obstetrics and Gynecology*. 2013;10: 213-9
30. Benay O. Adölesan ve Yetişkin Gebelerin Doğum Eyleminde Öz Yeterliliklerinin Belirlenmesi. Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2018. (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Selma Şen).
31. Martin Joyce A. Births: Final Data for 2015” National vital statistics reports: from the Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, National Vital Statistics System. 2017;66(1):1
32. World Health Organization Department of Reproductive Health and Research (WHO/RHR) and Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health/Center for Communication Programs (CCP), Knowledge for Health Project. Family Planning: A Global Handbook for Providers. Baltimore and Geneva; CCP and WHO; 2018. p.319-20. http://fphandbook.org/sites/default/files/global-handbook-2018-fullweb_0.pdf (Erişim Tarihi: 26.04.2021).
33. Evgin D, Caner N, Öztürk GK, Calpbinici P. Üniversite öğrencilerinin erken evlilik ve çocuk gelinler hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2018;11(55):480-9
34. Yakıt E. Coşkun AM. Toplumsal Açıdan Çocuk Yaşta Evlilikler Gerçeği:Hemşire ve Ebeğin Sorumluluğu. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2014;11(3):3-10